

LOKAL- FÖRSÖRJNINGSP LAN

2024-2027

UMEÅ UNIVERSITET

Innehåll

Sammanfattning	3	Miljöpolicy.....	12
Universitets campusområden.....	3	Samverkansavtal för hållbarhetsfrågor.....	12
Campusplanering.....	3	Central hantering av hyreskontrakt	12
Principer för lokalförsörjning.....	3	Internhyresmodell.....	14
Central hantering av hyreskontrakt	3	Lokalarea.....	16
Internhyra.....	3	Investeringar i lokalprojekt.....	17
Omställningsreserven	4	Umeå universitetets krav i byggprojekt	18
Krav i lokalprojekt.....	4	Arbetsmiljö och säkerhet.....	18
Inredning	4	Brandskydd.....	19
Beslutsförslag – aktiviteter och projekt för perioden.....	4	Tillgänglighet.....	19
Planens syfte och omfattning	5	Inredning	19
Lägesbeskrivning för tidigare beslutade projekt och aktiviteter	6	Föreslagna aktiviteter och projekt för perioden	20
Styrande förutsättningar för lokal-försörjning vid Umeå universitet	8	Hållbar lokalutveckling.....	20
Ansvar för lokalförsörjning inom Umeå universitet	8	Campusplanering.....	22
Vision Umeå universitet	8	Digitaliseringens effekter	23
Umeå universitets campusområden.....	9	Projekt, beslutade för genomförande 2024-2027	23
Campusplanering.....	10	Projekt, ej beslutade och under utredning 2024-2027.....	23
Klimatramverket för universitet och högskolor	12		

Typ av dokument:	Plan
Datum:	2022-12-07
Dnr:	FS 1.1-2161-22
Beslutat av:	Universitetsstyrelsen
Giltighetstid:	2024-2027
Område:	Lokaler, IT, miljö och säkerhet
Ansvarig förvaltningsenhet:	Lokalförsörjningsenheten
Ersätter dokument:	Lokalförsörjningsplan 2020-2023

Sammanfattning

Umeå universitets lokalförsörjningsplan beskriver de förutsättningar som styr universitetets lokalförsörjning och de projekt och utvecklingsinsatser som prioriteras för perioden. Planen ska användas vid prioriteringar av verksamheternas lokalbehov och leda till att universitetets lokaler används effektivt och optimerat.

Rektor är som myndighetschef ytterst ansvarig för lokalförsörjning för myndigheten och leder universitetsledningen. Genom rektors besluts- och delegationsordning fördelas ansvaret att leda och samordna universitets beslut samt även arbete med lokalförsörjning vidare i organisationen.

Lokalförsörjningsenhetens ansvarsområden är campusutveckling, bostadsförsörjning, säkerhet, fysisk arbetsmiljö och hållbarhet. Enheten ansvarar för att de inre och yttre campusmiljöerna är verksamhetsanpassade, tillgängliga, säkra och hållbara, samt att universitetet har en lokalportfölj med långsiktighet i ekonomi och risktagande.

Universitetets campusområden

Umeå universitet har tre campusområden i Umeå

- huvudcampus
- Campus Norrlands universitetssjukhus (NUS)
- Konstnärligt campus.

Utöver detta finns också ett campus i Skellefteå och ett i Örnsköldsvik, samt mindre förhyrningar i bland annat Abisko, Haparanda och Norrbyn.

År 2022 hyr Umeå universitet totalt cirka 239 000 kvadratmeter av olika hyresvärdar där de tre största är

1. Akademiska hus med cirka 194 000 kvadratmeter
2. Campus X med cirka 22 000 kvadratmeter
3. Region Västerbotten med cirka 7 500 kvadratmeter.

Totalt ligger 98,5 procent av lokalerna i Umeå tätort.

Campusplanering

Planeringen för universitetets campusområden styrs av universitetets campusplaner. Det finns idag campusplaner för huvudcampus och Campus Norrlands universitetssjukhus (Campus NUS).

För huvudcampus ligger fokus på att

- öka orienterbarheten på campus, öka trygghet, ge bredare service och bättre tillgänglighet kring tydliga interna stråk, som Campuskorridoren
- koncentrera förhyrningar kring campusområdenas centrala delar och förbereda för händelseutvecklingar i ytterområden
- öka interaktionsmöjligheterna genom att optimera användandet av befintliga lokaler och förtäta ytterligare.

Principer för lokalförsörjning

Umeå universitets lokalförsörjning styrs av de tre utvecklingsområden i universitetets vision som är vägledande vid prioriteringar inom verksamheten.

Universitetet ska också arbeta för att uppfylla målen i Agenda 2030, vilket sker genom

- klimatravverket för universitet och högskolor
- universitetets miljöpolicy
- ett samverkansavtal med fastighetsägaren Akademiska hus i hållbarhetsfrågor. Samverkansavtalet fokuserar på fastighetsbestånd, energi-användning, avfallshantering och jämställdhet.

Central hantering av hyreskontrakt

Lokalförsörjningsenheten hanterar alla universitetets hyreskontrakt, vilket ger överblick över universitetets totala lokalportfölj och möjlighet till lokallösningar som ger störst universitetsnytta. Den centrala hanteringen har bidragit till att universitetets lokalkostnader är lägre än genomsnittet för Sveriges lärosäten. År 2021 stod lokalkostnaden för 9,5 procent av universitetets totala kostnader, att jämföra med riksgenomsnittet på 12,3 procent.

Internhyra

Verksamheterna hyr sina lokaler för minst ett år åt gången, till en genomsnittshyra, vilket gör det möjligt att justera lokalbehoven varje år.

Omställningsreserven

När lokaler sägs upp av verksamheten blir de lediga för uthyrning, och ingår då i den så kallade omställningsreserven. Under 2020-2024 beräknas universitetets hyrda lokalarea öka med cirka 6 900 kvadratmeter LOA. Omställningsreserven bedöms trots detta ligga på en fortsatt låg nivå, vilket medför begränsade möjligheter att möta snabba omställningar för större lokalbehov.

Krav i lokalprojekt

Universitetets krav i lokalprojekt styrs av visionen, policy för arbetsmiljö och lika villkor, samt myndighetskrav i lagstiftning och innebär bland annat krav på en kreativ akademisk miljö, förstklassig infrastruktur och en god, trygg och tillgänglig fysisk arbetsmiljö.

Inredning

Universitetets möbler och inredning ska vara anpassade och utvalda för att ge bra arbetsmiljö för medarbetare och studenter. Med flexibel och funktionell inredning som stödjer kreativa miljöer- och mötesplatser skapas attraktiva arbets-, studie och forskarmiljöer. Vid behov av möbler- och inredning är ambitionen att utreda återbruk före nyinköp.

Beslutsförslag – aktiviteter och projekt för perioden

Hållbar lokalutveckling

- Anpassa tillämpning, förankra och införa fyrstegsprincipen, förändrad investeringsarena och optimeringsmål för lokaltyper där så saknas.
- Skapa grupp för att utreda och föreslå förändringar i nuvarande beslutsstrukturer och därefter föra dialog med regionen om de utarbetade önskemålen.

Campusutveckling

- Upprätta en campusplan för Konstnärligt campus.
- Uppdatera campusplanen för huvudcampus, innefattande stärkt fysisk förbindelse mellan Campus NUS och huvudcampus.
- Utveckla attraktiva mötesplatser för alla på huvudcampus.

Digitaliseringens effekter och påverkan på lokaler

- Utreda konsekvenser av postpandemiska effekter på lokalnyttjande och lokalbehov.
- Upprätta digital tvilling av Konstnärligt campus.

Projekt under genomförande eller utredning över 10 miljoner 2024-2027

Projekt, beslutade för genomförande 2024-2027

- Tentamenssalar flyttar till huvudcampus.
- Umu-strategi fysiska nycklar.

Projekt, ej beslutade och under utredning 2024-2027

- Universitetsbibliotekets större stegvisa utveckling.
- Samhällsvetarhuset strategisk utveckling.
- Universitetets framtida behov av laborationslokaler på huvudcampus.
- Universum strategisk utveckling.

Planens syfte och omfattning

Lokalförsörjningen för alla Sveriges lärosäten styrs av regeringen, vilket bland annat innebär att lärosätena varje år ska rapportera sina lokalkostnader och regelbundet skapa lokalförsörjningsplaner för att beskriva den planerade utvecklingen av lokalbehovet. Lokalförsörjningsplanen ska också fastställas av universitetsstyrelsen.

Utöver detta finns också ett beslutat effektivitetsmål för myndigheters lokalförsörjning för ökad effektivitet och god resurshushållning (1 kapitlet 3 § budgetlagen (2011:203)). Hög effektivitet innebär i detta fall att verksamheten bedrivs inom ramen för tillgängliga resurser på ett sådant vis att målen för verksamheten uppnås i möjligaste mån.

Lokalförsörjningsplanen ska

- beskriva de specifika förutsättningarna för universitetets lokalförsörjning
- presentera de fokusområden och utredningar som prioriteras för perioden
- ge stöd för effektiv användning av lokalresurser och ett optimerat användande av lokaler
- fungera som ett strategiskt styrdokument vid prioritering av framtida lokalbehov.

Planen behandlar alla campusområden och presenterar de fokusområden och utredningar av större projekt som kommer att prioriteras för perioden. Planen beskriver däremot inte hur dessa utredningar kommer att genomföras, då detta är ett senare steg.

Nytt hus för tentamen, undervisning, studieplatser, möten, konferenser, café och kontor. Visionsbild: Ahrbom & Partner (aop.se).

Lägesbeskrivning för tidigare beslutade projekt och aktiviteter

I Lokalförsljningsplanen för år 2020–2023 beslutades ett antal projekt för fortsatt utredning. Här redovisas sammanfattat läget för respektive projekt.

Utveckling studieplatser 2020–2023

Utöver de projekt som beslutades i förra planen, har även antalet studieplatser ökat. Under åren 2020–2023 har antalet studieplatser ökat med uppskattningsvis ca 450 studieplatser i till exempel Kemihuset, UB och UB på Konstnärligt campus.

1 LOKALSTRUKTURELLA ÅTGÄRDER

ITS kommer att samlokaliseras i Kunskapens hus under hösten 2022, vilket frigör yta i MIT-huset. För den tomma ytan planeras en expansion av Institutionen för datavetenskap. Utöver det frigörs cirka 1 100 kvadratmeter i Naturvetarhuset till universitetets omställningsreserv.

4 UPPRUSTNING SAMHÄLLSVETARHUSET

En utredning pågår med en systematisk byggnadsbedömning och kartläggning av universitetets verksamhetsbehov. Resultatet av utredningen kommer att ligga till grund för det fortsatta arbetet. Målbilden är att upprustningen ska vara genomförd 2026.

2 MEDICINSKA FAKULTETENS UTÖKADE OCH FÖRÄNDRADE LOKALBEHOV

Byggnadsrelaterad ohälsa i delar av Region Västerbottens lokaler har över tid inneburit en försämrad arbetsmiljö. Region Västerbotten planerar därför för en nybyggnation för möta behovet av lokaler för laboratorieverksamhet. Ett nytt och modernt laboratoriehhus planeras i anslutning till byggnad 6M och Umeå universitet. Det är en långsiktig och kostnadseffektiv lösning som bättre uppfyller verksamheternas behov än befintliga lokaler. Den nya byggnaden beräknas stå klar 2025 med inflyttning under 2026.

5 UNIVERSITETSBIBLIOTEKET – STÖRRE STEGVISA UTVECKLING

Delprojektet Learning Space har påbörjats och beräknas stå klart under 2022. I samband med detta har antalet studieplatser ökat med 40 platser, och studietan erbjuder nu ett varierat utbud av studieplatser i form av mindre soffgrupper, ståbord, fåtöljer, öppna grupprum och slutna grupprum i olika storlekar. För övriga publika ytor vid universitetsbiblioteket pågår projektering med mål om ombyggnation under 2023.

5 MAGASIN, EFTER 2024

Magasinkapaciteten utökas med drygt 360 kvadratmeter med etappvis ombyggnad som slutförs under 2023. Med ökad kapacitet bedöms behovet räcka till ungefär 2030.

3 TENTAMENSSALAR FLYTTAR IN TILL HUVUDCAMPUS

En nybyggnad blir ny knutpunkt för ett mer levande huvudcampus. Det nya huset ska användas av Umeå universitet för tentamen, undervisning, studieplatser, möten, konferenser, café och kontor.

ÖVERGRIPANDE FÖR HUVUDCAMPUS

Eventuella behov av lokaltillskott som helhet

Till dags dato har 12 byggnader kartlagts och 6 byggnader återstår. Därefter återstår att beskriva de åtgärder som krävs i respektive byggnad för att kunna genomföra optimeringar och effektiviseringar.

Studenter som sitter och pratar i trappan utanför Arkitekt högskolan. Foto: Elin Berge.

Styrande förutsättningar för lokalförsörjning vid Umeå universitet

Ansvar för lokalförsörjning inom Umeå universitet

Universitetsledningens ansvarsområden

Rektor är som myndighetschef ytterst ansvarig för lokalförsörjning för myndigheten och leder universitetsledningen. Genom rektors besluts- och delegationsordning fördelas ansvaret att leda och samordna universitets beslut samt även arbete med lokalförsörjning vidare i organisationen.

Lokalförsörjningsenhetens ansvarsområden

Lokalförsörjningsenhetens ansvarsområden är campusutveckling, bostadsförsörjning, säkerhet, fysisk arbetsmiljö och hållbarhet. Genom projektledning och samverkan arbetar enheten för att de inre och yttre campusmiljöerna, är verksamhetsanpassade, tillgängliga, säkra och hållbara samt att det i lokalportföljen finns en långsiktighet avseende ekonomi och risktagande.

I regelverket *Arbetsordning för universitetets förvaltningen* (FS 1.1-252620) beskrivs enhetens olika uppdrag närmare.

Vision Umeå universitet

Umeå universitets vision ligger till grund för all verksamhetsplanering vid Umeå universitet och ska fungera som ett stöd vid vägval och prioriteringar inom verksamheten.

Visionen är indelad i tre övergripande utvecklingsområden:

- framtidsansvar
- kunskapsutveckling i samspel
- konkurrenskraft och stolthet.

Områdena beskriver det ansvar universitet vill ta

för samhällseliga utmaningar, hur vi vill fortsätta att utveckla forskning och utbildning och hur vi vill positionera oss i världen och stärka vår förmåga att attrahera studenter, medarbetare, samarbetspartners och finansiärer. Ledord i den processen är långsiktighet, tillit och transparens.

Visionen beskriver också framgångsfaktorer som påverkar lokalplaneringen:

- Universitetets ansvar för en hållbar framtid där hållbarhetsmålen i Agenda 2030 utgör drivkraft.
- Betydelsen av sammanhållna campusområden med närhet som främjar vetenskapliga och pedagogiska möten.
- Förstklassig infrastruktur som en konkurrensfördel för att attrahera framgångsrika medarbetare och motiverade studenter.
- Satsningar på kreativa och nytänkande miljöer för samarbete över ämnesgränserna.

Umeå universitets campusområden

Umeå universitet har tre campusområden i Umeå: huvudcampus, Campus Norrlands universitetssjukhus (Campus NUS) och Konstnärligt campus. Utöver detta finns också ett campus i Skellefteå och ett i Örnsköldsvik, samt förhyrningar i bland annat Abisko, Haparanda och Norrbyn.

Totalt hyrde universitetet under 2022 cirka 239 000 kvadratmeter av olika hyresvärdar. De tre största hyresvärdarna är

1. Akademiska hus, cirka 194 000 kvadratmeter
2. Campus X, cirka 22 000 kvadratmeter
3. Region Västerbotten, cirka 7 500 kvadratmeter.

Av universitetets lokaler ligger 98,5 procent i Umeå tätort.

Utöver det hyrs lokaler av bland annat kommunala och privata bolag i bland annat Örnsköldsvik, Skellefteå, Haparanda och Abisko.

Cirka 40 000 kvadratmeter av ytorna ligger helt utanför hyreskontrakt i form av ett regionalt samverkansavtal mellan Umeå universitet och Region Västerbotten. Ett prioriterat mål är att standarden för universitetets lokaler ska vara relativt jämn oavsett hyresvärd.

Huvudcampus

Huvudcampus nuvarande utseende bygger på en utbyggnadsplan från början av 60-talet. Planen innehöll en centralt placerad damm, sammanhållen lågmäld tegelarkitektur och byggnadskroppar placerade i ett L-format parkrum, där byggnaden Universum utpekades som en gemensamhetsbyggnad. Norra och södra sidan av det ursprungliga campuset har under åren förtätats med nya byggnader i takt med att universitetets verksamhet utvecklats och växt.

Tidigare fristående byggnader har länkats ihop med glasade övergångar mellan byggnadskropparna som nu binder ihop större delen av campusets byggnader med ett invändigt huvudgångstråk, den så kallade Campuskorridoren.

Andra större verksamheter i egna byggnadskomplex på huvudcampus är Statens lantbruksuniversitet (SLU) och idrottsanläggningen IKSU.

Umeå universitet hyr en majoritet av byggnaderna på huvudcampus av fastighetsägaren Akademiska hus.

Campus Norrlands universitetssjukhus (NUS)

Campus på Norrlands universitetssjukhus består av lokaler för forskning och utbildning med tillhörande studentytor på sjukhusområdet.

På Campus NUS har universitetet två typer av lokaler med olika ansvarsfördelning. Lokaler som innefattas av samverkansavtalet mellan universitetet och Region Västerbotten, finansieras med särskilda så kallade ALF- och TUA-medel. Handläggningen av dessa lokaler beskrivs i *Regelverk för handläggningen av lokaler för ALF- och TUA* (dnr FS 1.1-1469-15). Samarbetet mellan Umeå universitet och Region Västerbotten beskrivs i *Regionalt samverkansavtal ALF/TUA* (dnr. FS 1.6.1-864-16). Region Västerbotten ansvarar här för lokalförsörjning, lokalplanering och finansiering, och lokalerna bör hålla samma standard som de lokaler universitetet självt ansvarar för.

Konstnärligt campus. Foto: Mikael Lundgren.

Utöver detta hyr också Umeå universitet lokaler för institutioner och enheters behov där lokalförsörjning, lokalplanering och finansiering hanteras av Umeå universitet.

Konstnärligt campus

Konstnärligt campus är universitetets yngsta campusområde och invigdes 2012 med visionen om att vara en kreativ miljö och arena för utbildning, forskning och yrkesverksamhet inom fälten arkitektur, design, konst och digital kultur.

Konstnärligt campus ligger älvsnära mellan huvud-campus och Umeå centrum. På campus ligger Arkitekthögskolan, Bildmuseet, Designhögskolan och Konsthögskolan som sammanbinds med en gemensam byggnadskropp i bottenvåningen där restaurang, öppna studiearbetsplatser samt Universitetsbibliotekets filial inryms.

Här inryms också Curiosum science center i den historiska verkstadsbyggnaden Sliperiet. Fastighetsägare är Campus X.

Campus Skellefteå

Campus Skellefteå ligger i stadsdelen Sörböle, på södra sidan om Skellefteälven och består av cirka 415 kvadratmeter på del av ett våningsplan. Här finns delar av Institutionen för omvårdnad samt universitetsgemensamma bokningsbara lokaler.

Fastighetsägare är Skellefteå kommun.

Campus Örnsköldsvik

Campus Örnsköldsvik ligger i centrala Örnsköldsvik och består av cirka 890 kvadratmeter fördelat på två våningsplan. Här finns delar av Institutionen för omvårdnad och Enheten för forskningsstöd och samverkan samt universitetsgemensamma bokningsbara lokaler.

Fastighetsägare är Nyfosa Stranden AB.

Campusplanering

Umeå universitet beslutade år 2012 att inleda campusplanering av universitetets campusområden

och har idag campusplaner för huvudcampus och Campus NUS. Campusplaneringen ska ge vägledning och inriktning för hur kommande fastighets- och områdesutveckling bör ske för att nå önskade resultat.

Campusplan för huvudcampus

Planen för huvudcampus antogs hösten 2015 och är resultatet av ett samarbete mellan Umeå universitet och fastighetsägaren Akademiska hus. Planen bygger vidare på Umeå kommuns fördjupade översiktsplan för Universitetsstaden, där målet är att universitets- och sjukhusområdet ska utvecklas till en utpräglad stadsdel.

Önskade resultat är att

- utveckla den fysiska miljön till en komplett, trygg och tillgänglig campusmiljö med närhet till boende, arbete, service och rekreation
- göra det lättare att orientera sig på huvudcampus

och stärka kopplingarna till intilliggande områden och centrala Umeå

- vidareutveckla kvaliteter i ursprungsplanen och koncentrera framtida förtätning till utvalda utvecklingsområden
- exponera universitetets studie-, undervisnings- och forskningsmiljöer
- utveckla rekreativsmöjligheterna på huvudcampus.

Planen presenterar också fem bärande principer som bör styra utvecklingen av huvudcampus för att målen ska nås:

- helhet
- långsiktighet
- orienterbarhet
- attraktiva studie-, undervisnings- och forskningsmiljöer
- hälsa och idrott.

Campusdammen med Lindellhallen och samhällsvetarhuset i bakgrunden. Foto: Mikael Lundgren.

Planeringsstrategi för Umeå universitet

Genom att styra flödet mellan byggnaderna på huvudcampus och mellan campusområdets olika delar kan tillgången till universitetsgemensamma bokningsbara lärosalar och grupprum förbättras och ge ett mer flexibelt och resurseffektivt nyttjande av lokaler som följd. Det medför också ökad upplevd trygghet och energieffektivitet genom att användning under kvällar och helger kan styras och avgränsas ytmässigt.

Campusplan för Norrlands universitetssjukhus (NUS)

Campusplanen för NUS antogs våren 2017 och är ett resultat av ett samarbete mellan universitetet och fastighetsägaren Region Västerbotten. Planen bygger vidare på Region Västerbottens fastighetsplan som styr lokaler för forskning och utbildning till sjukhusområdets norra del, byggnad 6A–6M.

Campusplanen behandlar byggnadernas standard och lämplighet för framtida användning, verksamheternas framtida lokalbehov och samband.

Campusplanen redovisar förslag om

- en framtida nybyggnad som säkerställer verksamhetssamband inom och mellan verksamheter i den norra delen av campus
- moderna laboratorielokaler med förutsättningar att anpassas efter förändrade framtida behov
- ny entré med samlade sociala mötesplatser och gemensamma lokaler för olika verksamheter
- förbättrad kontakt med intilliggande verksamheter på sjukhuset, samt universitetets verksamhet på huvudcampus
- ett kommunikationsstråk genom byggnader som förbinder denna del av sjukhusområdet med övriga NUS, och en invändig förbindelse mellan NUS och huvudcampus.

Klimatramverket för universitet och högskolor

Umeå universitet har anslutit sig till det nationella klimatramverket för universitet och högskolor, vilket innebär att universitetet åtar sig att aktivt bidra till klimatomställningen, ytterst Parisavtalet.

I ramverket finns tretton nyckelområden inom vilka lärosätena förväntas arbeta för att minska sin klimatpåverkan. Tre av de tretton områdena i ramverket påverkar särskilt lokalförsörjning: energianvändning, fastighetsbestånd och avfallshantering.

Åtagandet innebär att universitetet ska

- fortsätta bidra till att samhället kan nå uppsatta mål genom utbildning, forskning och samverkan
- sätta upp långtgående mål för klimatarbetet och också avsätta resurser så att målen kan nås och följas upp
- tydligt kommunicera universitetets klimatarbete för att inspirera och sprida kunskap till andra aktörer och samhällsmedborgare.

Miljöpolicy

Universitets miljöpolicy anger huvudinriktningen för arbetet med miljö och hållbar utveckling i verksamheten. I policyn lyfts de aspekter där universitetet har störst påverkan på miljö och den hållbara utvecklingen. Särskilt relevanta är de punkter i miljöpolicyen som handlar om att genomföra energieffektiviseringar och öka användandet av lokalerna genom innovativa, klimatsmarta lösningar och delningstjänster:

- Verka för giftfria kretslopp och minskad användning av naturresurser genom att återbruka inventarier.
- Källsortera avfall.
- Ställa miljökrav vid inköp och upphandling.

Samverkansavtal för hållbarhetsfrågor

I februari 2021 skrevs ett samverkansavtal för hållbarhetsfrågor med Akademiska Hus. Avtalet tydliggör gemensamma visioner och ambitioner inom hållbarhetsarbetet och konkretiserar samverkansformerna. Syftet är att uppnå ett än mer miljömässigt och socialt hållbart huvudcampus. Områden som lyfts fram är bland annat fastighetsbestånd, energi-användning, avfallshantering och jämställdhet.

Central hantering av hyreskontrakt

För att universitets lokalförsörjning ska fungera optimalt är det viktigt med en central hantering av hyreskontrakten. Lokalförsörjningsenhetens ansvar för helheten skapar överblick och därigenom möjlighet till lokallösningar som är bäst för hela universitetet. Genom vardaglig dialog och erfarenhetsmässiga bedömningar skapas underlag för strategiska beslut som förankras på olika organisatoriska nivåer.

Hyreskontrakt bevakas löpande för att identifiera kontrakt som är möjliga att säga upp. I de flesta fall

avser uppsägningen ändrade villkor, men det förekommer även uppsägning för flytt från lokaler inom en hyrd yta eller hela byggnader. När avtalsvillkor omförhandlas sker en bedömning av vad som är affärsmässigt fördelaktigt för universitetet.

Om det finns behov av flexibilitet tecknas korta hyrestider, men för byggnader där universitetet planerar ha verksamhet under lång tid tecknas hyreskontrakt med lång hyrestid för att få lägre hyra. Längre hyreskontrakt medför högre risk, men för byggnader i centralt placerade lägen bedöms risken vara hanterbar. Det pågår ett kontinuerligt arbete för att optimera universitetets lokalbestånd. Där ingår att lärosätets omställningsreserv av lediga lokaler ska vara rätt anpassad efter behov.

Flytt eller samlokalisering av verksamheter sker ibland på en verksamhets initiativ för att möta förändrade behov, men kan också ske som ett led i den övergripande lokalplaneringen eller som ett enskilt lokalärende. Samlokalisering medför ofta effektiviseringar av lokalyta eftersom gemensamma resurser kan samordnas. Ibland uppstår möjligheter

för universitetet till lägre kostnader och bättre lokal-lösningar om en förändring genomförs.

Satsningar på nya förhyrningar och ombyggnationer är också viktiga pusselbitar för att skapa bra lokal-lösningar för verksamheternas behov och för att möta ledningens uttalade strategier.

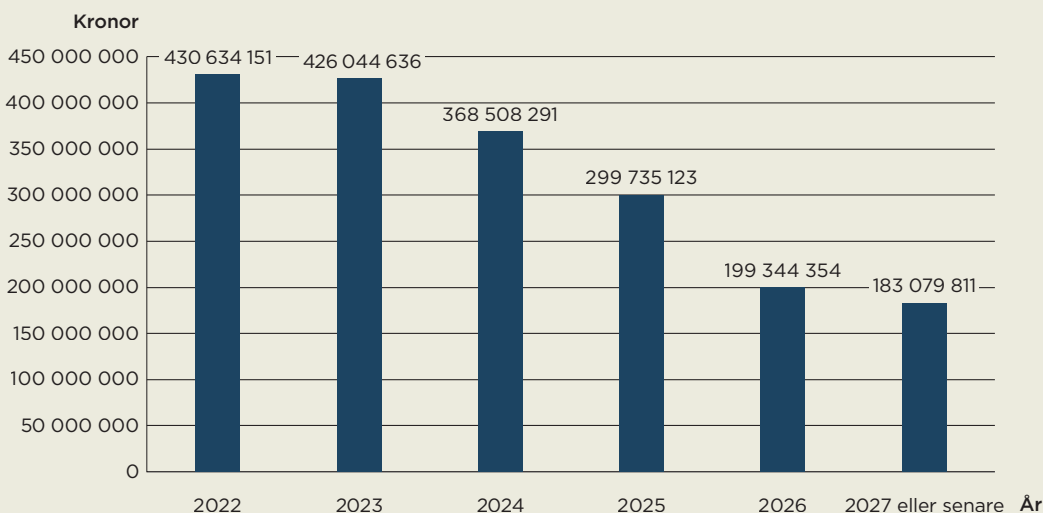
Avtalsbindning

I universitetets kontraktspportfölj finns hyreskontrakt med en blandning av kortare och längre löptider. Universitetet väljer medvetet att ha större handlingsfrihet och kortare löptider när det gäller kontrakt för byggnader och lokalytor i campusområdenas ytterområden. De längre kontrakten avser byggnader och lokalytor på våra campusområdens mer centrala lägen, nybyggnader och större ombyggnationer.

Om universitetet säger upp alla hyreskontrakt som tecknades innan den 1 februari 2022, skulle de falla av i den takt som figuren nedan visar. Figuren visar den riskprofil universitetet har när det gäller långsiktiga åtaganden.

Riskprofil avtalsbidning

Riskprofil 2022 redovisar teoretisk möjlighet att komma ur andel kontrakt inom 4 år.

Teoretiskt urkliv inom 4 år: 54 % (46) ökad flexibilitet 9 %

Teoretiskt urkliv inom 5 år: 57 % (65) minskad flexibilitet 8 %

Fortsätter att öka flexibiliteten inom en utbildningscykel där trendbrottet lades 2021 då vi för första gången på 4 år minskade vår rigiditet. Insteg i två större affärer ger en motsatt effekt på 5 års sikt. År 2018 var motsvarande siffror 46 och 40 %. Högsta noterade flexibilitet var 2012 med teoretisk urkliv på 63 % inom 4 år.

Utseendet på universitetets riskprofil förankras löpande ur strategiskt och taktiskt perspektiv, och förändras efter kontext och förutsättningar. Några styrande riktlinjer i den diskussionen är att

- stärka långsiktighet kring tydliga interna stråk som Campuskorridoren för att erbjuda ökad orienterbarhet och trygghet, bredare service och bättre tillgänglighet
- koncentrera förhyrningar kring campusområdenas centrala delar och vara beredda att möta händelseutvecklingar i ytterområden
- öka interaktionsmöjligheterna genom att förtäta än mer.

Lokalkostnadsandel

Central hantering är viktigt även för att behålla låga lokalkostnader. Lokalkostnaden vid Umeå universitet under år 2021 motsvarar 9,5 procent av universitetets totala kostnader, att jämföra med 12,3 procent i genomsnittlig lokalkostnad för rikets lärosäten.

Internhyresmodell

Definitioner

LOA, Lokalarea: Definieras här som all yta som universitetet hyr i en byggnad.

LOA V, Lokalarea Verksamhet: Definieras här som de rum som varje universitetsverksamhet betalar hyra för.

Umeå universitet använder en internhyresmodell med genomsnittshyra där Lokalförsörjningsenheten hyr ut lokalarea till verksamhet (LOA V) per kvadratmeter och år. För lokaler under mark debiteras halva genomsnittshyran.

Genomsnittshyran fastställs årligen av universitetsstyrelsen i samband med budget och resurstilldelningsbeslut. Internhyran beräknas på verksamhetsarea vilket innebär att gemensamma ytor som exempelvis korridorer och ljusgårdar finansieras gemensamt inom internhyrespriset.

I internhyran ingår:

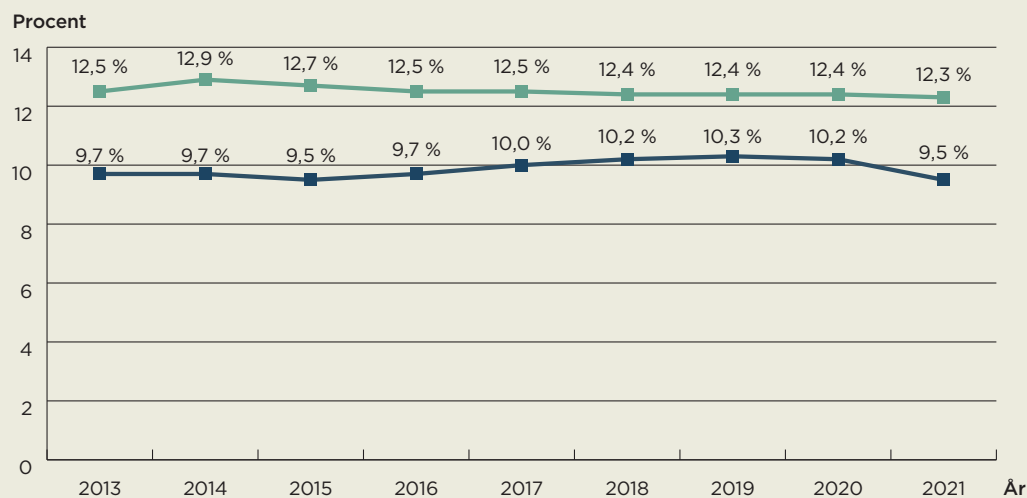
- hyra till fastighetsägarna
- mediakostnader
- årskostnaden för universitetsgemensamma investeringar
- datanät, larm och passagesystem, bevakning med mera.

Internhyran för en verksamhet påverkas om totalkostnaderna inom internhyressystemet förändras, men också om verksamhetens yta förändras.

Vid varje årsskifte kan institutioner och enheter säga upp lokaler som de inte längre behöver. Om lokalerna sägs upp senast december 2023 uppstår kostnadsfrihet från januari 2025 om inte någon annan enhet vill hyra uppsagd lokal innan dess.

Andel lokalkostnad i procent av totalkostnad

Skillnaden mot riksgenomsnitt ger cirka 120 MSEK mer till forskning och utbildning.

För att balansera och hantera interna uppsägningar görs alltid en bedömning av ett troligt utfall för kommande år. Bedömningen ligger till grund för förändrat behov av lokalyta vid hyresförhandlingar med fastighetsägare.

Fördelning av kostnader inom internhyressystemet

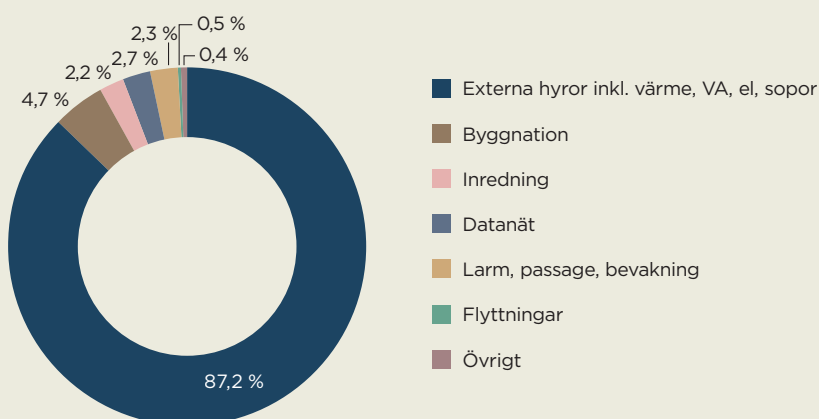
Internhyressystemets kostnader i budget för 2023 uppgår till knappt 550 mnkr. Kostnaderna för hyra och media utgör 87,2 procent av den summan. Internhyressystemets hyreskostnader påverkas av förändringar i lokalyta, kostnader för de ombyggnationer som finansieras med medel från internhyressystemet, samt av inflation eftersom hyran regleras utifrån förändringar i konsumentprisindex varje år.

Förutsättningen för åren 2021-2023 var att internhyran tilläts öka med maximalt 3,5 procent årligen.

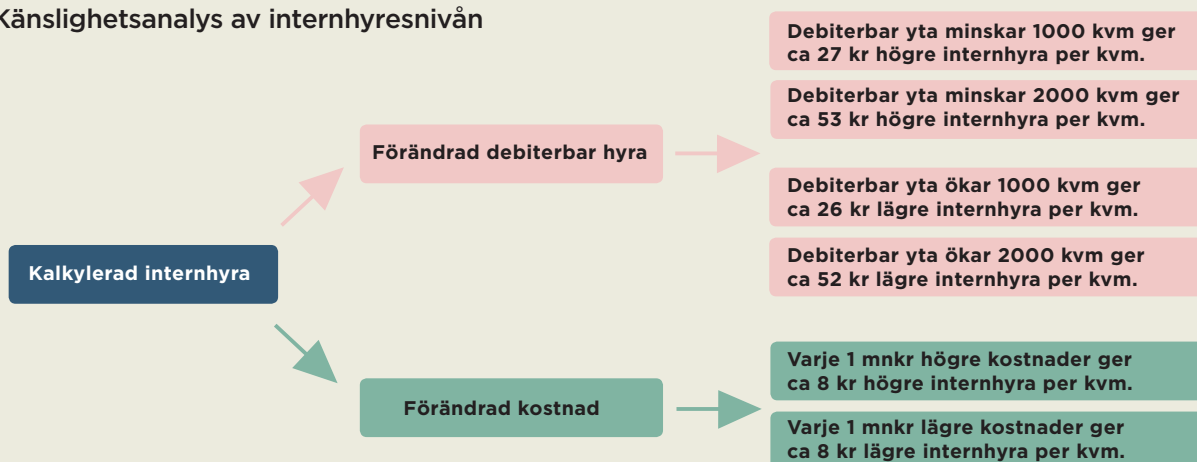
Internhyran för åren har ökat med 3,4 procent 2021, 2,0 procent 2022 och ökar med 1,9 procent 2023. Den rådande samhällsutvecklingen med hög inflation och höga energipriser medför dock stor osäkerhet kring hur internhyressystemets kostnader kommer att öka de kommande åren. Som konsekvens av detta uppstår motsvarande osäkerhet hur internhyran kommer behöva höjas för att finansiera kostnadsökningarna. Målsättningen för perioden 2024-2027 är dock att internhyran inte bör öka med mer än maximalt 3,5 procent per år.

Andra möjliga sätt att successivt minska universitetets lokalkostnader kan vara att yteffektivisera samt att långsiktigt minska hyrd yta, alternativt prioritera hårdare bland de nya byggprojekt som genomförs.

Fördelning av internhyressystemets kostnader

Känslighetsanalys av internhyresnivån

Lokalarea

Umeå universitet minskade mellan åren 2013-2020 sin totala lokalarea med cirka 13 300 kvadratmeter LOA. Under samma period tillkom samtidigt polisutbildningsverksamhet motsvarande cirka 5 000 kvadratmeter LOA V på huvudcampus inom ramen för finansiering av internhyran.

Under perioden 2020-2024 bedöms förhyrda ytor öka med cirka 6 900 kvadratmeter LOA. Ökningen beror på nyteckning av hyreskontrakt för Kunskapens hus och ett nytt tentamenshus på huvudcampus.

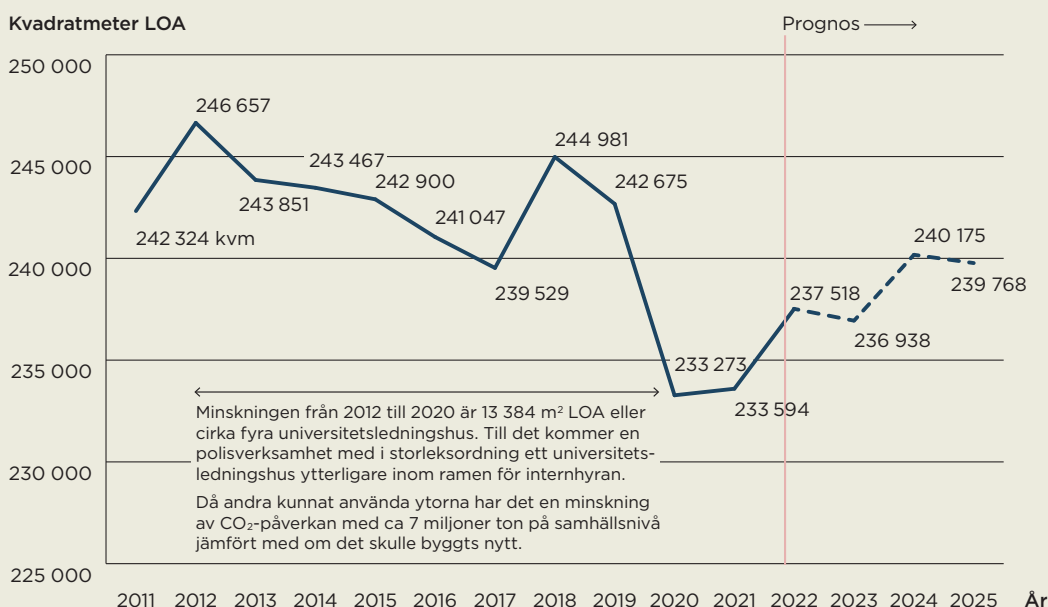
Omställningsreserv

Den yta som finns för att hantera omflyttningar och evakueringar benämns omställningsreserv.

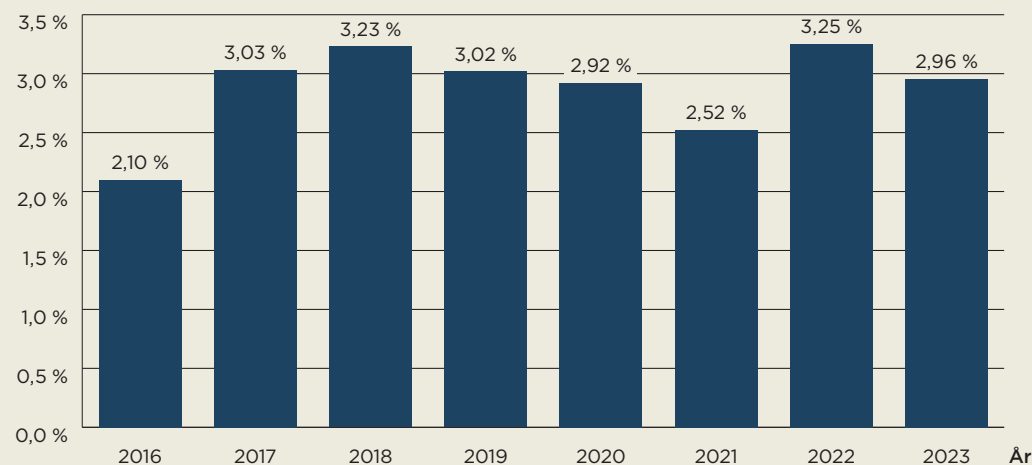
Ett vanligt nyckeltal i fastighetsbranschen för att klara omställningar och evakueringar i större bestånd är 4 procent. Prognosen är att universitetets omställningsreserv 2023 blir 2,96 procent av den totala ytan, vilket är en något för liten omställningsreserv för att kunna klara samlade större evakueringar.

Kvadratmeter LOA vid årets utgång

Minskningen från 2012 till 2020 är 13 384 kvadratmeter LOA eller fyra universitetsledningshus.

Omställningsreserv i procent av totalyta 2016-2023

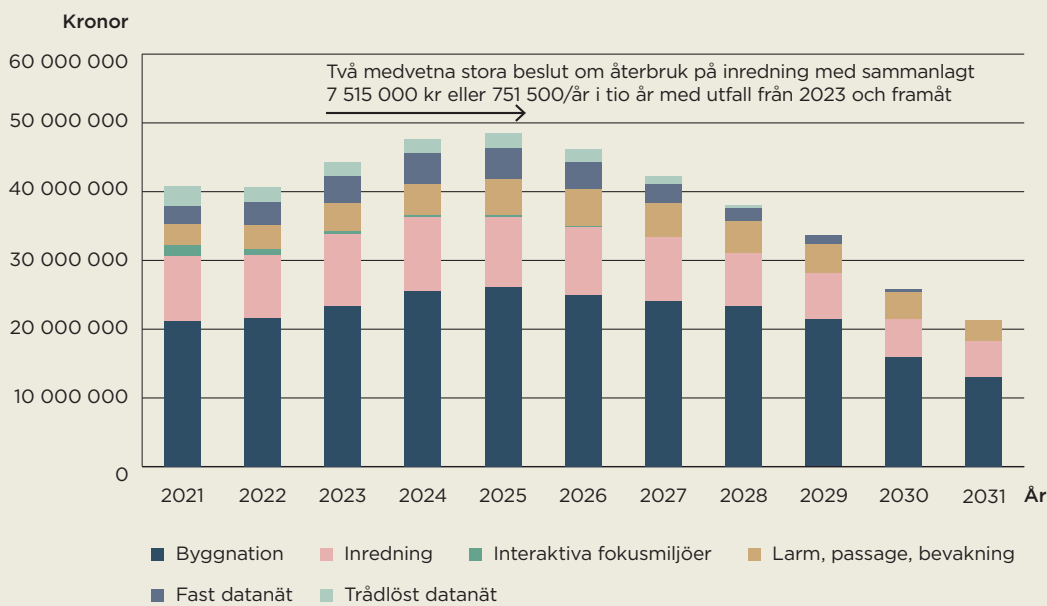
Investeringar i lokalprojekt

Universitetsgemensamma investeringar i byggnation, inredning och liknande, finansieras inom internhyressystemet. Hur stor del av ett projekt som finansieras universitetsgemensamt beror på vilken typ av anpassning projektet avser. De samlade investeringsnivåerna varierar mellan åren.

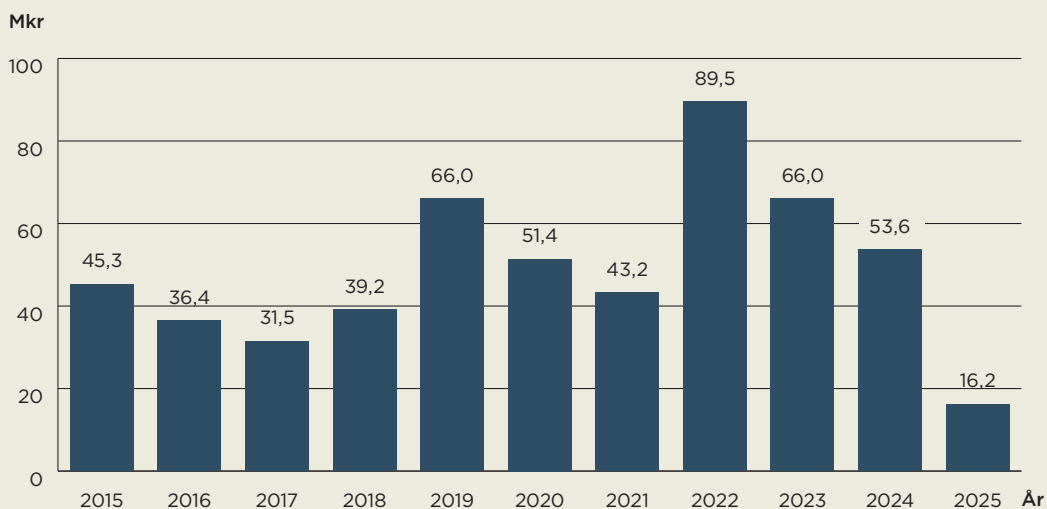
Under utredning av projekt kan ambitionsnivåer och tidplaner förändras, utredda projekt kan ibland bortprioriteras och därför kan det uppstå stora avvikelser mellan budget och utfall.

Årskostnad investeringar i internhyressystemet

Årskostnad nu kända, planerade och beslutade investeringar. Inga budgeterade investeringar 2026 och framåt, dvs visar bara hur det faller av. Ränta kalkyleras till 0 procent.

Investeringar som finansieras via internhyran. Prognos 2023-2025

Arbetsplatser vid Arkitekt högskolan. Foto: Johan Gunseus.

Umeå universitetets krav i byggprojekt

Arbetsmiljö och säkerhet

Universitetets lokaler ska uppfylla både lag- och myndighetskrav och universitetets vision för arbetsmiljö och säkerhet. Policy för arbetsmiljö och lika villkor (Dnr: FS 1.1-1526-19) beskriver att universitetet ska vara en arbets- och studieplats som präglas av arbetsglädje, trygghet, utveckling, delaktighet, tillit och respekt för alla människors lika värde. Arbete och studier ska organiseras och planeras så att medarbetare och studenter inte riskerar att utsättas för arbetsbelastning som kan medföra fysisk eller psykisk ohälsa.

När det gäller den fysiska arbetsmiljön framgår särskilt att den ska vara trygg, tillgänglig, säker och funktionell. Vid verksamhetsförändringar som innebär förändrade lokalbehov ska en riskbedömning genomföras, som även inkluderar

risker kopplade till fysisk arbetsmiljö och säkerhet. Exempelvis behöver omständigheter som evakuering under byggtid, särskilda önskemål om störningsinformation samt hantering av farliga ämnen bedömas så att risker för olycka och ohälsa minimeras. I vissa fall ställs också särskilda krav på tekniskt skalskydd för att hantera och förvara inventarier, utrustning och inredning på ett säkert sätt.

Om joniserande strålning ska hanteras i lokalerna måste det finnas en avvecklingsplan som omfattar material, lokaler, byggnader och mark redan i planeringskedet.

Arbetsmiljöombud och studerandearbetsmiljöombud ska alltid ges möjlighet att medverka i planeringsprocessen.

Brandskydd

Vid om- och nybyggnation ska alla lag och myndighetskrav som berör brandskydd uppfyllas.

De förändringar som görs ska uppdateras i ritningar för brandskydd. Utrymnings säkerhet för personer med nedsatt rörelse- eller orienteringsförmåga ska alltid beaktas och bevakas av brandkonsult i samverkan med tillgänglighetskonsult.

Tillgänglighet

Statliga myndigheter har ett särskilt ansvar för tillgänglighet när det gäller lokaler, verksamhet och information. Vägledande är förordningen (2001:526) om de statliga myndigheternas ansvar för genomförande av funktionshinderspolitiken.

Offentliga verksamheter ska sträva efter att uppfylla kraven i Myndigheten för delaktighets riktlinjer för tillgänglighet. Då olika myndigheter har olika förutsättningar behöver varje myndighet analysera sin egen verksamhet och ta ställning till vad tillgänglighetskraven innebär för dem.

Universitetets alla lokaler ska alltid planeras för att kunna ställas om så enkelt som möjligt när behov uppstår, och universitetets grundkrav är att uppfylla lagstiftningen. Generellt ska arbetslokaler vara tillgängliga och användbara, om det inte står i konflikt med kraven för den verksamhet som lokalerna är avsedda för (8 kap. 6§ PBL). Undantag kan vara till exempel speciallaboratorier.

När det gäller ansvaret för tillgänglighet jämför universitetet studenter och anställda. Utöver den generella tillgängligheten kan studenter och anställda också behöva individuella anpassningar. Individuella studentärenden handläggs enligt *Handläggningsordning för stöd till studenter med funktionsnedsättning* (Dnr: FS 1.1-2118-16). Individuella ärenden för anställda hanteras på i princip samma sätt, dock utan fastställd handläggningsordning. Dessa ärenden hanteras av respektive prefekt eller enhetschef och lokalplanerare i fall till fall.

Tillgänglighetsgranskning i projekt

Då många lokaler på Umeå universitet inte är offentliga miljöer, behöver varje projekt göra en avvägning för att avgöra vilka lokaler som måste uppfylla kraven på offentliga lokaler och vilka lokaler som i stället kan anpassas vid behov.

I alla lokalprojekt görs en tillgänglighetsgranskning. I små och mellanstora projekt utförs granskningen av uppdragets arkitekt eller en konsult utsedd av hen,

och i stora projekt av en extern konsult specialiserad på tillgänglighetsfrågor. Denna granskning ingår i underlaget för ombyggnationen.

Inredning

Möbler och inredning ska vara anpassade och utvalda för att ge bra arbetsmiljö för universitetets medarbetare och studenter. Med flexibel och funktionell inredning för kreativa miljöer och mötesplatser, skapas attraktiva arbets-, studie- och forskarmiljöer.

Vid behov av möbler och inredning är Lokalförsörjningens ambition att utreda återbruk före nyinköp: en återbrukad eller reparerad möbel halverar möbelns klimatavtryck. Vid behovsutredning av inredning används nedanstående princip:

1. Återbruka internt genom att använda de möbler och den inredning som universitetet redan har. I universitetets gemensamma möbelförråd finns många möbler och mycket inredning som är redo för omplacering.
2. Återbruka genom renovering, till exempel omklädnings av stolsitsar, utbyte av bordsskivor eller lackering av underredan genom det statliga ramavtalet för möbler och inredning.
3. Återbruka externt och välja begagnade möbler och inredning genom att nyttja det statliga ramavtalet för cirkulära möbelflöden.
4. Köpa nytt men med cirkulära egenskaper genom att nyttja det statliga ramavtalet för möbler och inredning samt dessutom ställa krav enligt Möbelfakta.

Inköp via statliga ramavtal

När det gäller möbler och inredning nyttjas två olika statliga ramavtal. Dels ramavtalet gällande *Möbler och inredning* (punkt 1,2 och 4), dels ramavtalet gällande *Cirkulära möbelflöden* (punkt 3).

Inredningsprojektering

Vid större bygg- och ombyggnadsprojekt anlitas konsult hjälp för inredningsprojekteringen. Avtalad inredningsarkitekt utreder funktionskrav tillsammans med verksamheten och tar fram inredningsskisser, inredningskoncept och upphandlingsunderlag i form av produktbeskrivningar och möbleringsritningar.

I mindre projekt utförs detta arbete av inredningsplaneraren vid Lokalförsörjningsenheten. I all inredningsprojektering beaktas utöver principen ovan även möblernas funktion, konstruktion, slitstyrka och flexibilitet, livslängd, respektive byggnadsinredningskoncept, arbetsmiljö samt budget och erfarenhet av tidigare inköp.

Studenter som sitter och pluggar i Humanisthuset. Foto: Malin Grönborg.

Föreslagna aktiviteter och projekt för perioden

För den strategiska lokalutvecklingen under perioden pekas tre fokusområden ut:

- Hållbar lokalutveckling.
- Campusplanering.
- Digitaliseringens effekter.

Här följer en beskrivning av områdena och de aktiviteter som redan pågår och föreslås för respektive område.

Hållbar lokalutveckling

I de styrdokument som reglerar universitetets klimat- och hållbarhetsarbete framgår att prioriterade områden är minskad energianvändning, effektivt lokalutnyttjande, bra materialval och källsortering. Dessa områden är därför vägledande i utvecklingen av huvudcampus lokaler.

Då hållbarhetsavtal i dagsläget enbart finns med Akademiska hus, bör liknande hållbarhetsavtal tas fram även med övriga fastighetsägare.

Fyrstegsprincipen

För framtida lokalutveckling har en fyrstegsprincip för hållbart och effektivt lokalutnyttjande tagits fram i samverkan med Akademiska Hus.

Fyrstegsprincipen innebär att lokalbehovet prövas i fyra steg:

1. **Minska ytbehovet**, till exempel genom att ersätta fysiska moment med digitala tjänster.
2. **Intensifiera ytanvändningen**, till exempel genom att använda ytor och funktioner samtidigt eller vid olika tillfällen (även spritt under dagen).
3. **Anpassa, komplettera eller bygga om** på ett sätt som underlättar delning.
4. **Bygg nytt men klimatsmart och hållbart** samt så att en hög nyttjandegrad underlättas.

Principen bör gälla för all lokalförändring i samband med verksamhetsförändringar. Dock behöver omställningskapaciteten alltid prövas samtidigt, för att säkerställa att universitetet har en tillräcklig omställningsreserv.

Finansiering

Byggprojekt finansieras idag med en modell som spänner över lösningar där investeringar i byggnation, inredning och liknande, helt eller delvis finansieras med centrala medel till lokalanpassningar inom verksamhetens förhyrda ytor som helt bekostas av enskilda verksamheter.

Eftersom den nuvarande modellen inte är anpassad efter fyrstegsprincipen behöver den anpassas inför införandet av principen.

Lokalanalys

I samband med Ruggedisedprojektet tog universitetet och Akademiska hus tillsammans fram ett system för att analysera hur lokaler används på huvudcampus. Till exempel kan systemet visa hur universitetsgemensamma bokningsbara lokaler som gruppum och lärosalar har bokats och använts, bokats men inte använts, använts utan att vara bokade eller inte använts alls.

Analyserna visar att redan innan pandemin var planerad användning av universitetsgemensamma bokningsbara lärosalar förhållandevis lågt, i genomsnitt 2-3 timmar dagtid per arbetsdag.

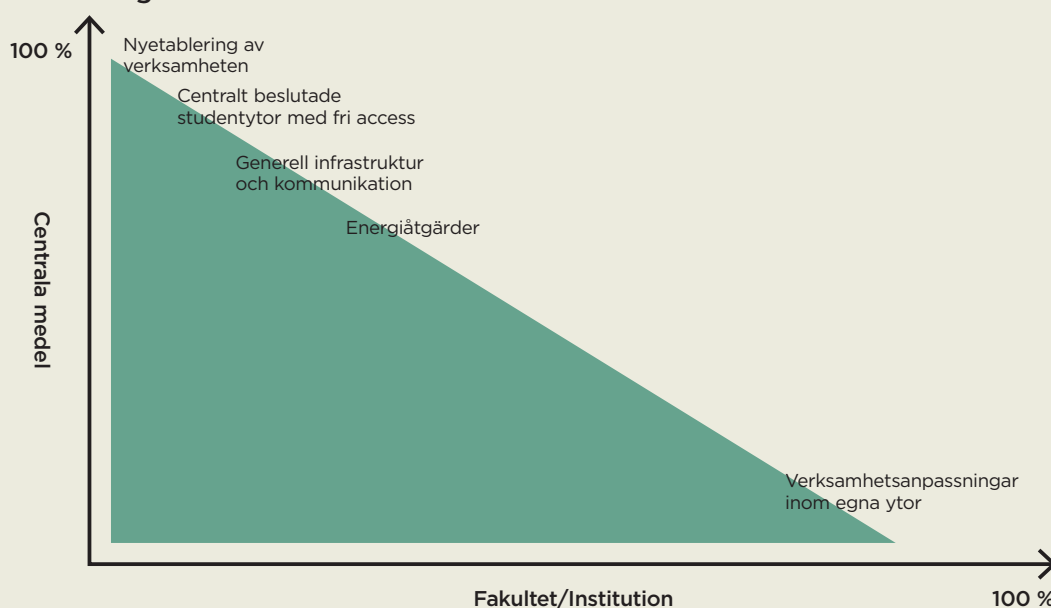
Universitetsgemensamma bokningsbara gruppum hade före pandemin en planerad användning i något större utsträckning än lärosalar medan kontor användes ungefär tre timmar per arbetsdag i genomsnitt. Efter att restriktionerna lättade har användandet varit ännu lägre.

Parallellt med detta tas också en så kallad digital tvilling fram för huvudcampus, vilket är en virtuell 3D-kopia av en verklig miljö. Ur ett fastighetsperspektiv handlar det om att digitalt kunna visualisera hur byggnaden ser ut. I den digitala kopian kommer väggar, tak och tekniska detaljer så som lampor, strömbrytare och vatten- och elledningar med mera att synas. I kombination med data från bland annat sensorer kommer byggnadens livscykel i realtid kunna följas och laboreras med.

Möjligheten till de fördjupade analyserna och den kommande så digitala tvillingen av huvudcampus, är ett bra underlag för att förverkliga fyrstegsprincipen för hållbar lokalanvändning vid framtida verksamhetsförändringar.

Målet för universitetsgemensamma bokningsbara lokaler är att de ska användas 1 000 timmar per år och lokal, under kontorstid. Undervisningslokaler och kontor som hyrs av institutioner saknar mål för vad som kan anses vara ett optimalt nyttjande. Sådana mål bör därför utredas, beslutas och implementeras under perioden 2024-2027.

Investeringsarena

Under perioden 2020-2024 planerar universitetet att öka de förhyrda ytorna med ca 6 900 kvadratmeter LOA. Ökningen beror på nyteckning av hyreskontraktet för Kunskapens hus samt att ett nytt tentamenshus, hus K, planeras på huvudcampus.

Universitetets omställningsreserv bedöms fortsatt ligga på en låg nivå där möjligheterna att möta snabba omställningar med större lokalbehov kommer att vara begränsade.

Även en utredning om eventuella behov av fler lokaler har genomförts. Utredningen har undersökt möjligheterna till optimeringar av användningen av lokaltypen kontorsarbetsplatser i tolv byggnader på huvudcampus. Slutsatsen är att det finns möjlighet till optimering om arbetssätt förändras eller arbetsplatserna kan användas mer flexibelt och av flera personer, eller till exempel genom färre kvadratmeter per person. Ett ökat samnyttjande av stödfunktioner kan också bidra till optimering.

Med utgångspunkt i fyrstegsprincipen, förändrad investeringsarena, fördjupad lokalanalys och optimeringsmål för lokaltyper där så saknas samt den ovan nämnda utökningen i förhyrd lokalyta, bör universitetets lokalbehov för perioden 2024-2027 i första hand lösas inom befintliga förhyrningar genom omställning och optimering.

Lokalstandard Norrlands universitetssjukhus

Umeå universitet hyr lokaler för undervisning på Norrlands universitetssjukhus av Region Västerbotten. Dessa lokaler regleras av *Regelverk för handläggningen av lokaler för ALF och TUA* (dnr FS 1.1-1469-15) och *Regionalt samverkansavtal ALF/TUA* (dnr FS 1.6.1-864-16) och enligt regelverk och avtal ansvarar regionen för lokalförsörjning, lokalplanering och finansiering i just dessa lokaler.

Regionens prioriteringar inom kärnverksamheten är inte alltid lätta att förena med akademiska värden. För att nå bättre överensstämmelse i likvärdig lokalstandard mellan universitetets lokaler i Norrlands universitetssjukhus och Umeå universitet, föreslås att en arbetsgrupp skapas med representanter från universitetsledning, Medicinska fakulteten och Universitetsförvaltningen. Gruppens uppdrag är att utreda och föreslå förändringar i nuvarande beslutsstrukturer och därefter föra dialog med regionen om de utarbetade önskemålen.

Föreslagna aktiviteter inom fokusområdet

Aktiviteter som föreslås:

- Anpassa tillämpning, förankra och införa fyrstegsprincipen, förändrad investeringsarena och optimeringsmål för lokaltyper där så saknas.
- Skapa grupp för att utreda och föreslå förändringar i nuvarande beslutsstrukturer och därefter föra dialog med regionen om de utarbetade önskemålen.

Campusplanering

Umeå universitet är och ska vara ett campusuniversitet, det vill säga ett universitet där den största delen av utbildningen och övrig verksamhet är förlagd till universitetets olika campus. Våra inre och yttre campusmiljöer ska också vara verksamhetsanpassade, tillgängliga, säkra och hållbara.

Under pandemin har undervisningsformer och arbetssätt förändrats och digitala verktyg och vanor har etablerats. Den långa frånvaron från universitetets campusmiljöer har ökat medvetenheten om platsens själ och betydelse samt vikten av fysiska möten. Under den långa tiden av restriktioner ökade även intresset för att vistas utomhus, och att tillhandahålla attraktiva och tillgängliga utomhusmiljöer blev viktigare än tidigare.

År 2015 och 2017 upprättade universitetet campusplaner för huvudcampus och campus NUS tillsammans med berörda fastighetsägare. Under perioden 2024 till 2027 kommer universitetet att fortsätta arbetet för att stärka campusområdenas attraktivitet, i samverkan med de berörda fastighetsägarna. Inom dessa kommer universitetet att verka för gemensamma ambitioner om miljömässigt, socialt hållbara och inkluderade campusområden.

Redan idag finns flera påbörjade processer för campusplanering. Bland annat har en samverkansgrupp bildats på huvudcampus med representanter från Umeå universitet, SLU och Akademiska Hus, vilken arbetar för att öka utomhusytornas attraktivitet och öka den biologiska mångfalden på grönytorna. Inom gruppen hanteras även frågor om trygghet på campus, cykelparkeringar, källsortering och hållbara pendelresor.

Även på Konstnärligt campus pågår ett arbete för att skapa en mer attraktiv och hållbar utomhusmiljö, bland annat planeras cykelparkeringar under tak och mer grönska och vegetation.

Campus NUS har relativt få utomhusmiljöer och därför är den redan etablerade samverkan genom projektet *Dela grönytor* mellan Campus NUS och huvudcampus viktig att behålla.

Något som förhoppningsvis kommer att stärka universitetets campus attraktivitet, är den planerade certifieringen för ett så kallat *Hälsosamt Campus* (Healthy Campus) där bland annat studenternas miljöer, möjligheter till friskvård och fysisk aktivitet, sunda tobaksvanor och liknande är viktiga aspekter för att bli certifierad.

Andra initiativ inom campusplanering är påbörjade utredningar som syftar till att öppna upp och skapa mötesplatser för en bredare målgrupp på huvudcampus. Universitetet deltar även i olika samverkansprojekt tillsammans med Umeå kommun och andra aktörer inom universitetsstadsområdet, vilka syftar till att utveckla hela stadsdelen till en attraktiv, hållbar och levande stadsdel.

Den resvaneundersökning som Umeå kommun genomför under 2022 kommer till exempel att kunna ligga till grund för ett mer hållbart resande till och från våra campus.

Föreslagna aktiviteter inom fokusområdet

Utifrån dessa förutsättningar föreslås följande aktiviteter:

- Upprätta en campusplan för Konstnärligt campus.
- Se över och uppdatera campusplanen för huvudcampus, innefattande stärkt fysisk förbindelse mellan Campus NUS och huvudcampus.
- Utveckla attraktiva mötesplatser för alla på huvudcampus.

Digitaliseringens effekter

Digitaliseringens språng under pandemin, utvecklingen av och kunskaper i digitala lärmiljöer och mötesplatser har varit en förutsättning för att universitetets anställda och studenter kunnat vara verksamma under nedstängningen av den campusförlagda verksamheten.

Samhällets övriga digitalisering med allt snabbare internetuppkopplingar och tjänster i övrigt har bidragit till en omställning mot ett digitaliserat arbetssätt, både inom akademi och förvaltning. Detta har i sin tur medfört ett minskat behov av lokaler på kort sikt och önskemål om ett mer flexibelt lokalnyttjande.

Under pandemin har investeringar skett i digitala undervisnings- och möteslösningar i både univer-

sitetsgemensamma bokningsbara lokaler och institutionsförhyrda lokaler. Andelen digitala examinationer ökade samtidigt som investeringar för att förstärka universitetets datanät tidigarelades. Ett projekt för att införa digital salstentamen inom Umeå universitet påbörjades innan pandemin bröt ut och beräknas slutföras i slutet av 2022. Ett nytt tentamenshus är under uppförande på huvudcampus till hösten 2024 och lokalerna är fullt ut anpassade för digital salstentamen.

Trots att verksamheten åter är campusförlagd finns anledning att tro att ett digitaliserat arbetssätt i varierande form och utifrån verksamhetens behov, är här för att stanna. Under de fakultetsdialoger som genomfördes våren 2022 framförde fakulteterna att det behövs tid för att utvärdera den digitaliserade utbildning som har bedrivits och vilka effekter den haft på studieresultat. Vilka faktiska långtidseffekter ett digitalt arbetssätt kommer att få på universitetets lokalbehov och lokalutformning är dock i dagsläget oklart och behöver följas och analyseras vidare under de kommande åren.

Umeå universitet tecknade under hösten 2021 ett samverkansavtal med Akademiska hus om ett forskningsprojekt för att undersöka hybridutbildning. Projektet är placerat på Enheten för Universitetspedagogik och lärandestöd (UPL) och kommer att bygga upp ny kunskap kring pedagogik och krav på utformning av hybrida miljöer. För detta byggs en befintlig lärosal i Naturvetarhuset om till ett "Learning Lab", avsett att fungera som en pedagogisk testarena under fyra år.

Föreslagna aktiviteter inom fokusområdet

Utifrån dessa förutsättningar föreslås följande aktiviteter:

- Utredda konsekvenser av postpandemiska effekter på lokalnyttjande och lokalbehov.
- Upprätta digital tvilling av Konstnärligt campus.

Projekt, beslutade för genomförande 2024–2027

- Tentamenssalar flyttar in till huvudcampus.
- Umu-strategi fysiska nycklar.

Projekt, ej beslutade och under utredning 2024–2027

- Universitetsbibliotekets större stegvisa utveckling.
- Samhällsvetarhuset strategisk utveckling.
- Universitetets framtida behov av laborationslokaler på huvudcampus.
- Universum strategisk utveckling.

UMEÅ UNIVERSITET